JETIR.ORG ISSN: 2349-5162 | ESTD Year : 2014 | Monthly Issue
JOURNAL OF EMERGING TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE RESEARCH (JETIR)
An International Scholarly Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ (ಕೆಲವು ಕಥೆಗಾರರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಡಾ। ಗುಲಾಬಿ ಪೂಜಾರಿ

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಸಂತ ಮೇರಿ ಕಾಲೇಜು,ಶಿರ್ವ

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೈದಾಳುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ. ಶೈಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಓದುಗನ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದುಕೊಡುವುದು ಭಾಷೆ. "ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಗಂಡು ಭಾಷೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಗೀತದಂತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆ ಕುರಿತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ; ಜಗಳವಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೌನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವನಾವರ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಧನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅರಿತವರು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೂಲಚೂಲಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅದರ ಆದರ್ಶಸ್ತರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಾತ್ವಿಕರು ಮಾನವರ ಮುಖ್ಯ ಹುಡುಕಾಟವಾದ ಪರಮ ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಭಾಷೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ನೆಲೆಗಳ ವಿಘಟನೆ ಅಥವಾ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಪರಸ್ಪರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕ. ಭಾಷೆಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಲಯ, ರಾಜಕೀಯ, ಜನಾಂಗ, ಸಮಾಜ ರಚನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ವಿಚಿತ್ರ ಬಗೆಯ ನಂಟಿದೆ. ನಾಡುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಲ್ಲೂ ಪಲ್ಲಟವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು ಒಂದೊಂದು ಜನಾಂಗದೊಡನೆ ಕೆಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ತು, ಲಿಂಗಭೇದ, ವಯೋಮಾನ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ." (ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ.; ೨೦೦೭; ಪುಟ-೧). ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

"ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದು ಈಚೆಗೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಪಂಪ, ಬಸವಣ್ಣ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಬೇಂದ್ರೆ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿಸ್ತೇಜವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಸುವ ಅನುಸಂದಾನ, ಅನುಭವವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳ ತೆಕ್ಕೆಗೊಗ್ಗಿಸುವ ಸಾಹಸ ಎಂಬ ಅರಿವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಿಂತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಲೇಖಕರ ತಳಪಾಯ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯೆನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಸಲೀಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಓದುಗನನ್ನು ಜಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅನುಭವದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶೋಧವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಒದ್ದಾಟ, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನೂ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಕಾವು ಆರದಂತೆ ಶಬ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಹಟ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ತೇಜಸ್ಸನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ." (ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದ ರಾಜು; ೨೦೧೫; ಪುಟ-೩೭೦) ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯ ಅನುಭವದ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಾಗಿಲೀ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಾಗಿಲೀ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ತಂತ್ರದಲ್ಲಾಗಿಲೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ತಂತ್ರಕ್ಕೆ, ಶೈಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಕತೆಗಾರರು ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಕಾಲ, ಘಟನೆ, ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತಾಳೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಳ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಪದರುಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ, ಹಲವು ಕನ್ನಡಗಳಿವೆ. ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರನೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಕನ್ನಡ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಅಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡಗಳೆಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆ ಭಾಷೆಗೂ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಿಗೂ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಜನರ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅವರ ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅವಗಣನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಬದುಕಿನಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯೀಕವಾಗಿಯೂ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಜನರ ಬದುಕು ಭಾಷೆಗಳು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬದುಕು-ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿರುವ ನಂಟು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೈದಾಳುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ. ಶೈಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಓದುಗನ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದುಕೊಡುವುದು ಭಾಷೆ. "ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಗಂಡು ಭಾಷೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಗೀತದಂತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆ ಕುರಿತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ; ಜಗಳವಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೌನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವನಾವರ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಧನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅರಿತವರು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೂಲಚೂಲಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅದರ ಆದರ್ಶಸ್ತರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಾತ್ವಿಕರು ಮಾನವರ ಮುಖ್ಯ ಹುಡುಕಾಟವಾದ ಪರಮ ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಭಾಷೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ನೆಲೆಗಳ ವಿಘಟನೆ ಅಥವಾ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಪರಸ್ಪರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕ. ಭಾಷೆಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಲಯ, ರಾಜಕೀಯ, ಜನಾಂಗ, ಸಮಾಜ ರಚನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ವಿಚಿತ್ರ ಬಗೆಯ ನಂಟಿದೆ. ನಾಡುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಲ್ಲೂ ಪಲ್ಲಟವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು ಒಂದೊಂದು ಜನಾಂಗದೊಡನೆ ಕೆಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರ, ಅಂತಸ್ತು, ಲಿಂಗಭೇದ, ವಯೋಮಾನ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ." (ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ.; ೨೦೦೭; ಪುಟ–೧). ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

"ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದು ಈಚೆಗೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಪಂಪ, ಬಸವಣ್ಣ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಬೇಂದ್ರೆ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿಸ್ತೇಜವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಸುವ ಅನುಸಂದಾನ, ಅನುಭವವನ್ನು ಶಬ್ದಗಳ ತೆಕ್ಕೆಗೊಗ್ಗಿಸುವ ಸಾಹಸ ಎಂಬ ಅರಿವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಿಂತನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಲೇಖಕರ ತಳಪಾಯ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯೆನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಸಲೀಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಓದುಗನನ್ನು ಜಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅನುಭವದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶೋಧವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಒದ್ದಾಟ, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನೂ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಕಾವು ಆರದಂತೆ ಶಬ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಹಟ ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ತೇಜಸ್ಸನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ." (ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದ ರಾಜು; ೨೦೧೫; ಪುಟ–೩೭೦) ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯ ಅನುಭವದ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ತಂತ್ರದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ತಂತ್ರಕ್ಕೆ, ಶೈಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಕತೆಗಾರರು ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಕಾಲ, ಘಟನೆ, ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತಾಳೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಳ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಪದರುಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನ, ಸ್ವಭಾವ, ವರ್ತನೆಗಳನ್ವಯ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು.

ಕನ್ನಡ ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಕನ್ನಡ ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಂತೆ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರನೇ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಹಲವು ಕನ್ನಡಗಳು ಇದ್ದವೆಂದು ತನ್ನದು ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದು ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ತನ್ನ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಕನ್ನಡ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕೊಪಣ ನಗರ, ಪುಲಿಗೆರೆ, ಒಕ್ಕುಂದ, ಕಿಸುವೊಳಲು ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದ ನಾಡೇ ತಿರುಳ್ಗನ್ನಡ ನಾಡಾಗಿತ್ತು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ತಮ್ಮ ಕವಿವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡವೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಈ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಉಳಿದಿವೆ, ಬೆಳೆದಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳ ನಡುವೆ ಉರ್ದು, ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊಡವ, ತೆಲುಗು ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷಿಗರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡದ ಕಲ್ಪನೆ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಅಲ್ಲ.

"ಒಂದು ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಅವಶ್ಯಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳೊಡನೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೂ ಹತ್ತಿರದ ಪಟ್ಟಣಗಳೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತವಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪಟ್ಟಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗರ ಭಾಷೆ ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ, ವಿನಿಮಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬಹುದಾದ ಭಾಷಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿ ಸಮಾನತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಭಾಷೆ ರೂಢಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭಾಷಾ ವಲಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಹಲವಾರು ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾ ರೂಢಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನ ಮಾತ್ರ ಎರಡು ಕಡೆಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೆ ಪರಿಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳು ಈಗಲೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಣ್ಣಕಥಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕತೆಗಾರರು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದರು.

ನವ್ಯದ ನಂತರ ಬಂದ ದಲಿತ–ಬಂಡಾಯ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕತಾನತೆ ಉಂಟಾಗದಿರಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ. ಕನ್ನಡ–ತುಳು ಬೆರೆತಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ–ತೆಲುಗು ಬೆರೆತ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು, ಕನ್ನಡ ತಮಿಳು ಬೆರೆತ ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕೋಲಾರ ಪರಿಸರದ ಉರ್ದು ತೆಲುಗು ಮಿಶ್ರಿತ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕತೆಗಾರರು. ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಮರ್ಥವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಟ್ಟೂರಿನ ಕಡೆಯ ಆಡುಮಾತಿನ ಲಯವನ್ನು ಕುಂ.ವೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಕುಂ.ವೀ. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕತೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಕತೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಅವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಓದುಗರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದ, ಅವರನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳಿಸಬಲ್ಲ, ಕೆಳವರ್ಗದ ಜೀವನ ಪ್ರಪಂಚ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಟ್ಟೂರು ಪ್ರದೇಶದ ದೇಸಿ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಬಲ್ಲ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು. ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಇವರ ಕತೆಗಳ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಡೋಮ, ಎಲುಗ, ಠೊಣ್ಣಿ, ಕಿವುಡ ಮುಂತಾದವರು ವಿಲಕ್ಷಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಆದರೆ ಅವರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವರ್ಗದ ನೋವು–ನಲಿವು, ದುಃಖ–ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರ ಭೀಕರ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಬಡತನದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಇವರ ಕತೆಗಳು ದಾಖಲು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕುಂ.ವಿ.ಯವರ 'ಸುಶೀಲ ಎಂಬ ನಾಯಿಯೂ ವಾಗಿಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವೂ' ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಪ್ಪನ ಖಡ್ಗ ಎಂಬ ಕಥೆಯೊಂದಿದೆ. "ಅಲಲಲಾ... ಬಂಗಾರ್ದಂತ ನನ್ನಳೀಯ್ನಿಗೆ ಕಡ್ಗ ಕೊಟ್ಟೋನೆಂಥೋನು, ಕೊಡಿಸಿದೋನೆಂತೋನು... ಕಡ್ಗ ನಂ ರುದ್ರನ್ನ ಅದ್ಯೇನು ಮಳ್ಳು ಮಾಡೈತೋ ಸಿವ್ನೇ... ಕಡ್ಗಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಾ, ಕಡ್ಗಕ್ಕೆ ಕರಿನಾಗ್ರಾವ್ ಕಡಿಯಾ ಎಂದು ನಿಂಗಜ್ಜಿ ಅಂಗಲಕ್ಕೇಕಮೇವವಾಗಿ ನಿಂತು ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಓಣಿಯ ಒಂದಿಬ್ರು ಗೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕರು, ಬೇ ಮುದ್ಕಿ ಕಡ್ಗ ಮಳ್ಳು ಮಾಡಿರೋದು ರುದ್ರಪ್ಪಗ್ಲಲ್ಲ.. ನಿನ್ಗೆ.. ಇನ್ನೆಂಟು ದಿನದಾಗೆ ನಿನ್ಗೆ ಉಂಡ ಕೂಳು ಹೊಟ್ಟೆ ಹತ್ತಾಕಿಲ್ಲ ನೋಡ್ತಿರು" (ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಕುಂ.; ೧೯೯೫; ಪು–೪೫). ಕೊಟ್ಟೂರು ಭಾಗದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಖ' ಕಾರ 'ಕ'ಕಾರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು. ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳ ಬದಲು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕುಂ.ವಿಯವರ ರುದ್ರಪ್ಪನ ಕಡ್ಗ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕತೆಯಾಗಿದೆ.

'ಕುಬುಸ' ಇದು ಕುಂ.ವೀ ಯವರ ಭಳಾರೆವಿಚಿತ್ರಂ (೨೦೦೨) ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಥೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ವಡ್ಡಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಕುಗ್ರಾಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಆಸರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ 'ನೆಟ್ಟಕಲ್ಲು' ಎಂಬ ತರುಣ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಪಂಪರಾಗತವಾದ ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದ ನಗರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಟೆಂಡರ್ ಆಗಿ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ನಗರ ಜೀವನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ವೇಷ–ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ತನ್ನೊಡನೆ ಇರಲು ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಂಡೆವ್ವಜ್ಜಿ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಕುಬುಸ ತೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ವಿಸ್ಮಯ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳೂ ನಗರದ ಇತರರ ಹಾಗೆ ಕುಬುಸ ತೊಡುವಂತೆ ನೆಟ್ಟಕಲ್ಲು ದಂಪತಿಗಳು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕುಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಳಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಬುಸ ತೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಮೇಲ್ವರ್ಗಗಳ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಸಂಕೇತ. ಕುಬುಸ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಪರಂಪರೆ–ಆಧುನಿಕತೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷ, ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಮುದುಕಿ... ಅಲಲಲಾ... ಏನಲೋ ಅದು ಮೈತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ತೊಟ್ಕಂಡು ಅಂದ್ರೆ... ನಾನೇನೀಗ ಬರಿ ಬೆತ್ಲೆ ಇದ್ದೀನಾ... ಆ ತಾಟಗಿತ್ತಿ ನಿನ್ನೇಣ್ತಿ ಮಾತು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಿಂಗಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ... ನಾನು ಕುಬುಸ ತೊಟ್ಕೊಂಡು ಅದ್ಯಾವ ನರಕಕ್ಕೋಗ್ಲಿ... ಎಂದು ಐರಾವಣ ಮೈರಾವಣ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಕುಬುಸ ತೊಟ್ಕೊಂಡಾಕ್ಷಣ ನಂಗೇನು ಹರೇವು ಮತ್ತೆ ಬರ್ತದಾ... ನಾನೆಂತೋರ ವಂಶದೋಳು ಏನು ಕಥೆ... ಇಲ್ಲಾ ನಾನೊಂದು ಚಣ ಈ ಊರಾಗಿರಾಕಿಲ್ಲ.. ಇಲ್ಲೇ ಪಿರಾಣ ಬಿಟ್ಟೆ ಅಂದ್ರೆ ನೀನೂ ನಿನ್ನೇಣ್ತಿ ಸೇರ್ಕಂಡು ನನ್ ಯಣಕ್ಕೆ ಕುಬುಸದ ಸಿಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣಾಗ ಇಕ್ಕೋರೆ... ಎಂದು ಇಡೀ ಗಾಯತ್ರಿನಗರ ಅಲ್ಲಾಡುವಂತೆ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿತು".

ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ 'ಕುಬುಸ' ಎನ್ನುವ ಪದವೇ ಉದಾಹರಣೆ. ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಬೆರೆತಿರುವುದೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ರೀತಿ ರಿವಾಜನ್ನು ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಕುಂ.ವಿಯವರ ಆಸಕ್ತಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದೂ ಆಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಕುಂ.ವಿ.ಯವರು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಟ್ಟೂರು ಸೀಮೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುಂ.ವಿ.ಯವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಆಜುಬಾಜಿನ ಭಾಷೆ ರೈತರು, ಎಲ್ಲಾ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಿತವಾದದ್ದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ.

'ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ' – 'ಮಣ್ಣು ಸೇರಿತು ಬೀಜ', 'ತಮಂಧದ ಕೇಡು' ಹಾಗೂ 'ಸವಾರಿ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣಕತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕತೆಗಾರರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಯಚೂರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡವು ಇವರ ಕತೆಗಳ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಕುರಿತು ಅವರ 'ಸವಾರಿ' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ನುಗಡೋಣಿಯವರೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಯಾವುದಿರಬೇಕು ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನದಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇದು ಎದುರಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಥೆ ಓದುವ ಕಥೆಗಾರರು ಆಗಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಕಥೆಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕ, ಆಡುನುಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದನ್ನೂ ಯಾವ ಕಥೆಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 'ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ (ಡಯಲೆಕ್ಟ್) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಕಥೆ ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನದೆ ? ಅಥವಾ ಅದು ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಅಲ್ಲದೆ ? ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಕಥೆಗಾರ ತನ್ನ ಕಥೆಗೆ, ಕಥೆ ಕೇಳುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಕಥೆಯೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ" (ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ; ೨೦೦೭; ಪುಟ–೧೨). ಅಂದರೆ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗೆ ಬಳಸುವ ನುಡಿಯನ್ನು ಆ ಕಥೆಯೇ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ನುಡಿ ಕತೆಯಿಂದಾನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು ಹೊರತು ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ನುಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು ಎಂಬುದು ನುಗಡೋಣಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

'ವೈದೇಹಿ' ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟರಾದವರೂ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದವರಾದವರು. ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಆಗು–ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಇವರು. ವೈದೇಹಿಯವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟ–ಕುಂದಾಪುರ ಪರಿಸರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ 'ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು' ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡ ಇದು ಕೋಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡ, ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಈ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ತುಸು ಹೋಲಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇದೆ. ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು – ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗಿ. ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಯ ಕುರಿತದ್ದು ಆಕೆ ಬಂಡಾಯ ಅರಿವನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯಿರುವವಳು. ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೂ ದಮನಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗಿ ಆಕೆ ಬಲವಂತದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯವಳಾದ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿ ಇಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವವಳು. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಧೋರಣೆಯ ಕಥನದ ನೇಯ್ಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

"ಹಾಂ. ಹಾಗೆ ಹೊರಟಳಲ್ಲ ಎರಡು ಜಡೆ ಇಳಬಿಟ್ಟು ಅಮ್ಮಚ್ಚಿ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆಗೆ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದ 'ಏನಿಯ ? ಇದೇನಿಯ ಯೇಸ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಲೇಡಿಯ ಹಾಗೆ, ವಾರೆ ಬಕ್ತಲೆ ! ಶಿ... ಶಿ... ನಡೆ ಮನೆಗೆ, ಸರಿಯಾಯಿ ಬಾಚಿಂಡು ಹೋವು' ಎಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮಚ್ಚಿ 'ಹೋವುಯ, ನೀ ಮನೆಗೆ ಹೋವು, ಹೋಯಿದ್ದ್ ಗಡದ್ದು ಒಂದು ಲೋಟೆ ಚಾಯ ಕುಡಿ. ಅಮ್ಮನ ಹಕ್ಕೈ ಹೇಳ್, ಹೆಂಗೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡ್‌ತ್ಲ್. ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಗೆ ಮಿನಿ ಬರಳೆ.. ಬೋಳು ಮಂಡೆ ಕಾಕ, ನಿಂಗೆ ವಾರೆ ಬಿಡು, ಯಾವ ಬಕ್ತಲೆಯೂ ತೆಗೆಯಗಾಗದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ನಂಗೆ ಯಾಕೆ ಹೇಳ್ತೆ ?' ಎಂದವಳು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು 'ಬಾಯ ಬೀಸ ನೀನು, ಮೆಲ್ಲ ನಡೆದ್ರೆ ಹಿಂಗೇ, ನಾಯಿ ಸಂತಾನಗಳೆಲ್ಲ ಎದುರಾತೋ' ಎಂದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನಡೆದೇ ಬಿಟ್ಟಳು. 'ಸುಟ್ಟದ್, ಎಲ್ಲಿ ತಾಯಾರಾಯ್ತೋ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ' ಅಂತೆಲ್ಲ ಗೊಣಗುತ್ತ" (ವೈದೇಹಿ; ೨೦೦೬; ಪುಟ–೫೭೬). ಗಂಡಿನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಹಾಸ್ಯ ಕಂಡರೂ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯ ಕುರಿತು ಆಕೆಗಿರುವ ತಾತ್ಸಾರ ಎಂತಹುದು ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ವೈದೇಹಿಯವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಗೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಥಿಯರಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮಾತು, ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಬೇಡ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿವರಗಳಲ್ಲೇ ಅವರು ಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಪಾತವುಳ್ಳ ಒಂದು ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. 'ಗುಲಾಬಿ ಟಾಕೀಸು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅಲೆಗಳು', 'ವಾಣಿಮಾಯಿ', 'ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ಲೋಕದವರು' ಈ ಮೊದಲಾದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈದೇಹಿಯವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೋಕವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ತುಳು–ಕನ್ನಡ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಇವರದ್ದು. ನಾಕನೇ ನೀರು, ಗಾಳ, ವಸುಂಧರೆ ಗ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ನಾಗವೇಣಿಯವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಲಯದಲ್ಲೇ ಬದುಕನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಇವರ 'ಮೀಯುವ ಆಟ' ಅಂತಹ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆ. ಹತ್ತು ಕಥೆಗಳಿರುವ ಇದೇ ಹೆಸರಿನ ಸಂಕಲನದ ಕತೆಯಿದು. 'ಮೀಯುವ ಆಟ'ದ ವೈಶಿಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು, ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತುಳುನಾಡ ಸೀಮೆಯದು, ತುಳುನಾಡ ಜನಜೀವನದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಮನೆ ಮನಸುಗಳ ಒಳ ಹೊರಗೆ ಸುಳಿದ ಹಾಗೆ ಕಥೆ ಹುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕಥೆಯಿದು. ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಎಂಬುದು ಅಂಥ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ಏನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಬಡವರ ಪಾಲಿಗೆ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಗ ಸೊಸೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುದುಕ ಖಾದ್ರಿ ಬ್ಯಾರಿಯವರಿಗೆ ವಾತ. ಉಣ್ಣಲು ಕೊಂಚ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೈಮೇಲೆ ಒಂದಷ್ಟು ಬಿಸಿನೀರು ಬಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಆರಾಮ. ಇಂತಹ ಖಾದ್ರಿ ಬ್ಯಾರಿಯವರಿಗೆ ವೆಂಕಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಬಾಣಂತಿ ಸ್ನಾನದ ನೀರು ಕಾಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಯ ಬಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಬಿಸಿನೀರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಉಮ್ಮಕ್ಕ ಶೆಡ್ತಿಯವರಿಗೆ ಸ್ಯಾಬರು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಕೋಪ. "ಇವು ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಜೀವ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದ, ಬಿಸಿ ನೀರಿಗೆ ಜೀವ ಬಿಡುವ ಆ ಮುದಿ ಸ್ಯಾಬರಿಗೆ ಹೇಳುದಾ... ? ಈ ಸ್ಯಾಬ್ರಾದ್ರು ಬಯಸುದೇನು ? ಕಾಸೂ ಅಲ್ಲ, ಕಾಣಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಮೀಯುದಕ್ಕೆ ಬಾಣಂತಿ ಬಿಸಿ ನೀರು, ಇದೆಂಥಾ ಪೋ ಕಾಲದ ಪಾಯಿಂಟಪ್ಪಾ" (ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್.; ೨೦೦೫; ಪುಟ ೫). "ಎಲಾ ನನ ಕರ್ಮವೇ.. ಅಲ್ಲಾ ಸ್ಯಾಬರೆ ಎಷ್ಟೂಂತ ಹೇಳುವುದು ಮಾರಾಯ್ರೇ ! ಇದು ಮಗು ಬಾಣಂತಿ ಮೀಯುವ ನೀರ ಅಥವಾ ಹಣ ಮೀಯಿಸುವ ನೀರಾ.." ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಉಮ್ಮಕ್ಕ ಶೆಡ್ತಿ. ಹೀಗೇ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕವೇ ಮಳೆಗಾಲವನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ನಾಗವೇಣಿ. ಇದೇ ಸಂಕಲನದ 'ದಾನ', 'ತಾಯ್ತನ', ಕತೆಗಳೂ ಭಾಷೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಗುಲ್ಬರ್ಗದವರಾದ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣರ ಜ್ವಲಂತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ "ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಾಗೀಂದ್ರಪ್ಪ ಕುಕ್ಕಣಿಯಾಗಿರುವ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ನಿನ್ ಇಸ್ಟ್ರೀಯಲ್ಲಾ ನನಗ ಗೊತ್ತಾಗ್ಯಾದ ನೀ ಜೋಗಿತಿ ಆಗಿದ್ದಕಿ, ನಮ್ಮೂರಾಗ ಬಂದು ಏಕದಂ ಗರತಿ ಆಗಾಕ ಹೊಂಟಿದ್ದಿ... ಆದರ ಸೀನಿಂಗಿ ನನಗ್ ನಿನ್ ಮ್ಯಾಲ ಮನಸ್ಸಾಗ್ಯಾದ ನಾ ಈ ಊರ ಕುಲಕರ್ಣಿ. ಒಂದ್ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ ಮ್ಯಾಲ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಬೌದು. ಆದ್ರಾದು ನನಗ ಬ್ಯಾಡ. ನಾ ನಿನಗ ಪಸಂದ ಇದ್ದರ ಒಪಗೊಂಡು ಬಿಡು. ನೀ ಅಂತೂ ನನಗ ಭಾಳ ಪಸಂದ ಇದ್ದಿ". ಜಮೀಂದಾರಿ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಹಸಿ ಹಸಿ ರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇವರದ್ದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ 'ಗಿರವಿ'. "ಗಿನ್ಯಾನಿ ಗಬಕ್ಕನೆ ಹುಲಿಗ್ಯಾನ ಎದಿ ಮ್ಯಾಲಿನ ಅಂಗಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ನೀ ನನಗ ಛಲೋ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲೋ ಹುಲಿಗ್ಯಾ. ನನ್‌ಲಿಂದ ನನ್ನ ಕಳ್ಳಬಳ್ಳಿಗಿ ಅಗಲಿಸಿ ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿ. ನನ್‌ಲಿಂದ ನನ್ ಗಂಡಗ ದೂರ ಮಾಡಿ ಈ ಗೌಡನ ಕೈಯಾಗಿಟ್ಟು ಹೊಂಟಿದಿ. ನಾ ನಿನ್ನ ಹೊಲಾ ಅಲ್ಲೋ ಹುಲಿಗ್ಯಾ. ನಿನ್ನ ಹೆಣ್ತಿಯಿದ್ದೀನಿ ನಾನು. ನಿನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕ ನನಗ ಹಿಂಗ್ ಮುರಗಂಟ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬ್ಯಾಡೋ ಹುಲಿಗ್ಯಾ" ಅಂತಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ವಸ್ತು, ಹೊಲ, ಮನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅವಳಿಗೂ ಒಂದು ಮನಸ್ಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಗಂಡನಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೌಡನಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ವಿಷಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ್‌ರವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಬಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ ಅವರು ದಲಿತ ಕಥೆಗಾರರಾದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡವರು. ದಲಿತ ಲೋಕದ ಅಸಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. 'ನನ್ನಜ್ಜನಿಗೊಂದಾಸೆಯಿತ್ತು' ಇವರ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆ. ಈ ಕತೆಯ ವಸ್ತು ಕೂಡ ಹೊಲಗೇರಿಯ ಜಗತ್ತೇ ಆಗಿದೆ. ತಲ ತಲಾಂತರದ ನಂಬಿಕೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ತಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ದಲಿತಜ್ಜನ ಬದುಕನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

'ಒಂದು ಹಳೇ ಚಡ್ಡಿ' ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕತೆಯಿದು 'ಲೇಯಿ ಲೋಪರ್ ಬಂಚೋತು ಬಾ ಚಡ್ಡಿ ಹಾಕ್ಕೋ ಮಾನ್‌ವಾಗೆ' ಎಂದು ನಾಗರಾಜ ಕೂಡಿಕೊಂಡ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಾಗರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಏನೋ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು ಎನ್ನುವಂತೆ 'ಯೇಯ್ ಅದೇನು ಅಂಗಾಡ್ತಿಯಲ್ಲಾ ಏನಾಯ್ತೀಗ' ಎಂದು ತನ್ನ ಗುಡ್ಡೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲರ ಸುತ್ತ ಹರಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲೇ 'ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಅವುನ್ ಚಡ್ಡಿ, ಎತ್ತಾಗ್ ಬಿಸಾಕಿದ್ದಾನು' ಎಂದು ಕೇಳಿದ 'ಅಯ್ಯೋ ನನಗೇನ್ ಗೊತ್ತು ಅವುನ್ ಚಡ್ಡಿ ಕಾಣಿಕನಪ ಎಂದು ಉಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಕೋಣೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟಳು. ನಾಗರಾಜನ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರಿ 'ಇನ್ನೇನು ಎರುಕ್ ಬಂದದೆ ನಿನ್ಗೆ' (ಗಣೇಶ ಮೊಗಳ್ಳಿ; ೧೯೯೨; ಪುಟ-೧). ದಲಿತರ ಬದುಕಿನ ದಟ್ಟ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಕತೆ ಇದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ, ಹಲವು ಕನ್ನಡಗಳಿವೆ. ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರನೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಕನ್ನಡ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಅಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡಗಳೆಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಾರರು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆ ಭಾಷೆಗೂ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಿಗೂ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಜನರ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅವರ ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅವಗಣನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಬದುಕಿನಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯೀಕವಾಗಿಯೂ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಜನರ ಬದುಕು ಭಾಷೆಗಳು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಬದುಕು-ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿರುವ ನಂಟು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಕುಂ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ- -ಸುಶೀಲ ಎಂಬ ನಾಯಿಯೂ ವಾಗಿಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವೂ (ಕಥಾಸಂಕಲನ).
2. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ---ಸವಾರಿ. (ಕಥಾಸಂಕಲನ)
3. ವೈದೇಹಿ—ಅಮ್ಮಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು (ಕಥಾಸಂಕಲನ).
4. ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್.-ಮೀಯುವ ಆಟ (ಕಥಾಸಂಕಲನ)
5. ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ -ಜ್ವಲಂತ.